

Vårt Dnr: E-20200511-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Socialdepartementet

Er referens:

s.remissvar@regeringskansliet.se

CC karin.m.gustavsson@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2020/00536/SF

Yttrande över remissen: En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering, SOU 2020:6

1 Våra synpunkter på remissen

Som helhet ställer vi oss bakom utredningens förslag, men att få den sjuke tillbaka i arbete hos den aktuella arbetsgivaren borde vara ett tydligare första alternativ.

Elöverkänslighet är en miljörelaterad funktionsnedsättning. Ofta är det en försämring av den fysiska arbetsmiljön som medfört sjukskrivningen. Det som behövs är lite god vilja: - att återställa miljön, eller förbättra den så att den sjuke kan återgå i arbete. Det kan vara något så enkelt som att stänga av wifi och ansluta datorer med vanlig nätverkskabel till företagets nät.

2 Bakgrund

Elöverkänsligas Riksförbund är en funktionsrättsorganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Funktionsrätt Sverige som organiserar 44 funktionsrättsförbund.

Förbundet har för närvarande ca 2200 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade.

Elöverkänslighet är en funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken" antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det "universellt utformade samhället" en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler

Elöverkänsligas Riksförbund _____ Medlem i Funktionsrätt Sverige

Post- och Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Org.nr.	Plusgiro	Bankgiro
Blåsutvägen 53 121 36 JOHANNESHÖV Stockholm	08-712 90 65	08-712 89 48	info@eloverkanslig.org	812400-9484	67 84 45-8	788-2970

kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)¹ från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;

Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom "Class 2B carcinogen", det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly².

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN:s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"³, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

I dokumentet "EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses"⁴, redogör Europas främsta läkare och experter på problematiken runt elöverkänslighet för den vetenskapliga bakgrunden och ger rekommendationer avseende diagnos och behandling.

I en nyligen publicerad forskningsrapport⁵ redogör professor D. Belpomme och medarbetare för bl a hur elöverkänslighet kan diagnosticeras, behandlas och förebyggas.

1 Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

2 Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

3 Länk till pressmeddelandet: i original på engelska:

https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf

Svensk översättning: https://emfscientist.org/images/docs/transl/Swedish_EMF_Scientist_Appeal_2015.pdf

4 Länk till komplett artikel på engelska:

<https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>

3 Mer om remissen (Citat med spärrad stil, våra kommentarer med rak stil).

sid **Sammanfattning (utredningens förslag)**

- 21 *Bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 ska göras mot angivet normalt förekommande arbete. [...]*

Vi ställer oss bakom förslaget om att bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 ska göras mot angivet normalt förekommande arbete. Med angivet normalt förekommande arbete avses normalt förekommande arbeten som ingår i en yrkesgrupp enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK).

-
- 22 *Beslut om avslag bör underbyggas i större utsträckning [...]*

Vi ställer oss bakom förslaget om att avslagsbeslut bör underbyggas i större utsträckning för att Försäkringskassan ska kunna göra de ställningstaganden som krävs enligt rättspraxis.

-
- 23 *En försäkrad som har uppnått den ålder då hen som tidigast kan ta ut inkomstgrundad ålderspension [...]*

Vi ställer oss bakom förslaget om att en försäkrad som har uppnått den ålder då hen som tidigast kan ta ut inkomstgrundad ålderspension (i dag 62 år) ska få sin arbetsförmåga bedömd mot arbete hos arbetsgivaren oavsett hur länge hen har haft nedsatt arbetsförmåga. Möjligheten att få arbetsförmågan bedömd mot arbete hos arbetsgivaren ska gälla till och med den månad då den försäkrade som tidigast får ta ut garantipension (i dag 65 år).

-
- 23 *Det räcker med att övervägande skäl talar för återgång i arbete hos arbetsgivaren senast dag 365 [...]*

Vi ställer oss bakom förslaget om att det ska räcka med att övervägande skäl talar för återgång i arbete hos arbetsgivaren senast dag 365 för att bedömningen av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete ska kunna skjutas upp från och med dag 181.

-
- 25 *Den som har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar ska kunna få sin arbetsförmåga fortsatt bedömd [...]*

Vi ställer oss bakom förslaget att den som har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar ska kunna få sin arbetsförmåga fortsatt bedömd mot arbete hos arbetsgivaren om hög grad av sannolikhet talar för återgång i detta arbete senast vid dag 550.

-
- 25 *Vid bedömning av rätten till rehabiliteringsersättning ska arbetsförmågan inte bedömas mot normalt förekommande arbete.*

förslaget om att vid bedömning av rätten till rehabiliteringsersättning ska arbetsförmågan inte bedömas mot normalt förekommande arbete.

5 Belpomme, D.; Irigaray, P. Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It. *Int. J. Mol. Sci.* 2020, 21, 1915.
Länk till komplett artikel på engelska: https://www.mdpi.com/1422-0067/21/6/1915?type=check_update&version=2

Lagförslag 27 kap 48§

Det är bra att bedömningen av arbetsförmågan efter 180 dagar ska göras mot ”angivet” förvärvsarbete. Dagens system ger utrymme för orimliga bedömningar.

Att äldre (idag över 62 år) undantas från prövningen mot angivet förvärvsarbete utan istället får arbetsförmågan bedömd mot arbete hos arbetsgivaren är bra.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)